

δηλαδή ἡ ἱστορία τοῦ πῶς ἐβγήκαν οἱ ὀβραῖοι ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, ποῦ εἶνε ὑποχρεωμένοι ὅλοι οἱ ὀβραῖοι νὰ τὴν διαβάσουν τὴν πρώτην καὶ τὴν δευτέραν νύχτα τοῦ Πάσχα πρῶτα ἀπὸ τὸ φαγητὸ ἀπάνω στὸ τραπέζι, ἔχοντας τὰ ποτήρια γιαμάτα κρασί, κάθε ἓνας χωριστὰ στὸ σπίτι του. Καὶ ἐπειδὴς ἐγὼ κατὰ δυστυχίαν δὲν ξέρω ὀβραϊκά ἀναγκάστηκα νὰ καταφύγω σὲ πολλοὺς φίλους μου ὀβραίους καὶ ὅλοι μου τὸ ζήτησαν σύμφωνα μὲ τὴ μετάφραση, ὥστε δὲν μου ἔμεινε ἡ παραμικρὰ ἀμφιβολία, ὅτι καὶ οἱ ὀβραῖοι ἔχουν αὐτὸ τὸ τραγοῦδι ὅπως καὶ οἱ Ἑπειρώταις.

Καθὼς μ' ἐβεβαίωσαν πολλοί, τὸ τραγοῦδι εἶνε γραμμένο στὴ χαλδαϊκῇ γλῶσσᾳ καὶ τραγουδιέται ὕστερα ἀπὸ τὴν «Μελέτη» σὰν ἐθνικὸ τραγοῦδι, τὴν πρώτην καὶ τὴν δευτέραν νύχτα τῆς Ὀβραϊκῆς Πασκαλίας, σάμπως εἶπαμε καὶ παραπάνω, καὶ ὅτι βρίσκεται στὰ βιβλία τῆς «Μελέτης» ἐδῶ καὶ ἑκατὸ χρόνια καὶ κάτω χωρὶς τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ του καὶ ὅτι στὰ παλαιότερα βιβλία δὲ βρίσκεται.

Τοῦτο μᾶς δίνει νὰ καταλάβωμε ὅτι τὸ τραγοῦδι αὐτὸ εἶνε ἐλληνικὸ καὶ ὅτι κάποιος φιλόμουσος Γιαννιώτης ὀβραῖος τὸ μετάφρασε καὶ ἐπειδὴς ἦταν ὠμορρο καὶ περίεργο τὸ παραδέχτηκαν γιὰ

Πασκαλιάτικο τραγοῦδι. Ἀλλοῖωτικά εἶνε ἀδύνατο νὰ παραδεχτοῦμε ὅτι μεταφράστηκε ἀπὸ τὸ ὀβραϊκόν, γιὰτὶ ἂν μεταφράζονταν θάμενε ἄγνωστο καὶ δὲ θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ δημοτικόν. Ἐξὸν ἀπ' αὐτὸ καὶ ἕνεκα τοῦ οἱ ὀβραῖοι τοῦ Γιαννίνου εἶνε πολὺ ὀλίγοι σ' ὅλη τὴν Ἑπειρὸν καὶ ἕνεκα τῆς ἔχτριας τοῦ βρίσκεται ἀνάμεσα στὴ θρησκεία τῶν ὀβραίων καὶ τῶν χριστιανῶν, δὲν μπορούσε ποτὲ ἡ δημοτικὴ ποίησις τῆς Ἑπειροῦς ν' ἀρπάξῃ ἓνα ὀβραϊκόν τραγοῦδι καὶ νὰ τὸ κἀνῃ δικό της. Ὡστε κατὰ τὴ γνώμην μου, γνώμην ποῦ δὲν ἔχει καμμίαν ἀπαίτησιν νὰ γίνῃ παραδεχτὴ ἀπὸ τὸν ἓνα καὶ ἀπὸ τὸν ἄλλο, γιὰτὶ δὲ φαντάστηκε ποτὲ νὰ μπερδευτῶ μὲ ὀβραϊκά γράμματα, στὴν περίστασιν αὐτὴ οἱ ὀβραῖοι σὰν ἐξυπνοὶ ἐμπόροι ποῦ εἶνε, ἀφοῦ ὅλα τὰ ἐμπορεύτηκαν, ἔβαλαν χέρι καὶ στὴν ποίησίν μας. Ἄν ὅμως γνωρίζει κανένας πλεότερα γιὰ τὸ τραγοῦδι αὐτὸ τὸ ὀβραϊκόν ἀπὸ ὅσα ἐγὼ γράφω ἐδῶ πέρα, ἄς γράψῃ ὅ,τι ξέρει καθὼς καὶ τὴ γνώμην του. Προστέτω μόνον ὅτι τὸ ἐλληνικὸν τραγοῦδι εἶνε πολὺ παλὸν γιὰτὶ τραγουδιέται στὰ πειρὰ ἄγρια μέρη τῆς Ἑπειροῦς καὶ γι' αὐτὸ δὲ βρίσκεται σὲ καμμίαν συλλογὴ δημοτικῶν τραγοιδίων.

X. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΓΝΗΣΙΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ ΣΑΙΞΠΗΡΕΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Ἐὰν πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν ἤθελέ τις τολμήσῃ νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ ἐκ Στράτφορντ ποιητῆς δὲν ἔγραψε τὰ ἀποδιδόμενα αὐτῷ δράματα, γελοῖος τῇ ἀληθείᾳ θὰ ἐνομιζέτο· σήμερον ὅμως πάντες, πλὴν τῶν παρὰ τὸν Ἀθονα ποταμὸν ζώντων, ὁμολογοῦσιν ὅτι ἡ πολὺτολμος αὕτη γνώμη δεῖται συζητήσεως καὶ ἐρευνῆς καὶ αὐτοὶ μάλιστα οἱ θερμότετοι ὁπαδοὶ του ὁμολογοῦσιν ὅτι ἀναφύονται κατὰ τὴν συζήτησιν παράδοξοι τινες συμπτώσεις καὶ δυσχέρειαι, ἃς δὲν δύναται τις εὐλόγως νὰ δικαιολογήσῃ· ὅθεν ἐν βραχυλογίᾳ ἃς ρίψωμεν βλέμμα ἐπ' ὀλίγων τινῶν.

Περὶ τῆς τοῦ Γουλλιέλμου Σαίξπηρ ἐφημέκῃς

ἡλικίας ἐλάχιστα μόνον γινώσκομεν καὶ ταῦτα μαρτύρια δυσανάπειστα τῆς ὑπὲρ αὐτοῦ δεσποζούσης γνώμης. Λέγεται ὅτι ἐσπούδασεν εἰς τὸ μόνον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐν τῷ γενεθλίῳ αὐτοῦ χωρίῳ Στράτφορντ, ὑπάρχον δημοτικὸν σχολεῖον, ἡ στοιχειώδης διδασκαλίᾳ τοῦ ὁποίου ὡς πρὸς τὴν καλλιγραφίαν, ἀνάγνωσιν, ἀριθμητικὴν, καὶ γενικὰς γνώσεις, ὑποδεστέρα ἦτο ἐκείνης, ἣς κάτοχος εἶνε ὁ σήμερον ἐν Λονδίῳ τὸν ἀμαξηλάτην ἐπαγγελλόμενος. Ὁ Σαίξπηρ ὀλίγον ἡδύνατο νὰ καυχῇ περὶ τῆς καλλιγραφίας του. Καὶ τοῦτο μαρτυροῦσι τὰ ὁμοίτυπα τῶν ἐξῆς τεσσάρων ὑπογραφῶν του.

W illiū. Szajszajszaj

W illiam Szajszajszaj

W illiam Szajszajszaj

W illiam Szajszajszaj

Περίεργον ἀληθῶς καὶ θαυμαστὸν εἶνε ὅτι ἀνὴρ, ὅστις, ὡς λέγεται, ἔγραψε τόσῃν πολυτομίαν, ἡδύνατο νὰ γράψῃ τόσον δυσκόλως καὶ δυσκρινῶς. Φαντασθῆτε δρᾶμά τι γεγραμμένον ἐν τοιοῦτῳ δυσ-

διακρίτῳ χαρακτῆρι. Ἀνωφελὲς δ' εἶνε νὰ ἰσχυρισθῇ τις, ὅτι τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καλλιγραφία, διότι αἱ ὑπάρχουσαι πολλῶν ἄλλων συγχρόνων τοῦ Σαίξπηρ, ὡς τὰ ἐξῆς ὁμοίτυπα

Inigo Jones Ben Jonson. Szajszajszaj

1614

μαρτυροῦσιν εὐπαιδεύτους καὶ καλλιγράφους ἄνδρας· ὡσαύτως αἱ ἐν τῇ χωρίῳ αὐτοῦ παραδόσεις χρωματίζουσιν αὐτὸν μὲ χρώματα, ἅτινα δεικνύουσι τρανότατα ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν οὗτος νὰ γράψῃ τὰ Sonnets.

Ἐλέγετο ὅτι ἦτο ἀκρατής, ὅτι ἐμαστιγώθη ἐπὶ κλοπῇ καὶ ὅτι ἐνουμρεύθη τὴν Anne Hathaway αἰσχυρῶς τε καὶ ἀκόσμως. Δέκαετής ὢν ὑπερέτῃσε παρὰ τινι κρεοπώλῃ, μετὰ ταῦτα δ' ἐγένετο ἐριοπώλης· μεταξύ δὲ τούτων ἀμφιβολιῶν γινώσκουμεν ὡς βέβαιον ὅτι κατήγετο ἐξ ἀγραμμάτου οἰκογενείας τῆς ὁποίας οὐδὲ ἐν μέλος ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ τὰ στοιχειώδη γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου· ἀνετρέφῃ δ' ὁμιλῶν τὴν εἰς τὰ χωρία τῆς Ἀγγλίας καθωμυλημένην γλώσσαν, ὅπερ σημαίνει ὅτι εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ ἦτο ἐπίσης ἀγροῖκος ὡς εἰς τὴν καλλιγραφίαν του.

Τὰ πρῶτα εἴκοσιν ἔτη τοῦ βίου του διῆλθεν ἀναντιρρήτως ἄνευ χρήσεως βιβλίων, ἐν ἀσημάντῳ τινὶ χωρίῳ ἐν μέσῳ ἀμαθῶν. Τῇ ἐποχῇ ταύτῃ εὐρίσκομεν αὐτὸν ὑπηρετοῦντα ὡς ξυλουργόν τοῦ θεάτρου καὶ λαμβάνοντα ἐνίοτε ἀσημαντόν τι μέρος ἐν τῇ παραστάσει, ἀλλὰ συχνότερον βαστάζοντα τὰ ἡνία τῶν ἵππων παρὰ τὴν θύραν τοῦ θεάτρου. Διῆγε λοιπὸν βίον πλάνητα καὶ δουλοπρεπῇ καὶ μετὰ νέων τῶν κατωτέρων κοινωνικῶν στρωμάτων ἀνεστρέφετο, ἐνῶ ὁ ποιητὴς τῶν Σαίξπηρείων ἔργων, τὰ ὁποῖα βροῖθουσι γλαφυρότητος καὶ λεπτότητος ὕψους καὶ τὰ ὁποῖα δεικνύουσιν οὐχὶ μόνον ἀσύγκριτον γνῶσιν τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης ἀλλὰ καὶ εὐρεῖαν οἰκειότητα ξένων γλωσσῶν, φαίνεται ὅτι μετέσχε τῆς ἐγκυκλίου παιδείας, ὅτι ἐτέρπετο εἰς τὰ ἀρχαῖα κλασικὰ ἔργα καὶ ὅτι ἦτο κάτοχος τῆς Γαλλικῆς, Ἰσπανικῆς, Δανικῆς καὶ Ἰταλικῆς φιλολογίας καὶ ἐραστὴς φιλοσοφικῶν σκέψεων καὶ ἐρευνῶν. Πρὸς τούτοις ἂν καὶ πολλαὶ γεωγραφικαὶ ἀνακρίβειαι παρουσιάξωνται εἰς τὰ ἔργα του, οὐχ ἦττον ὅμως φανερόν ἐστι ὁ ἀνὴρ ὅτι περιηγήθη πολλὰ ἄστεα. Πῶς ἄρα ὁ τοῦ Στράτφορντ ἀνὴρ ἠδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ πάσας ταύτας τὰς γνώσεις; Ἄλλ' ἐκ τῶν πρὸς τοὺς ἀνθρώπων, αὐτὸς ὁ κάτοχος πολλῶν γνώσεων, ὁ γεννηθεὶς ἀριστοκρατικῶς, ὁ περιφρονῶν τὸ ἐμπορίον καὶ τὰς χυδαίας συναναστροφάς, ὁ φύσει εὐφυής, ὁ σπουδάζας καὶ φθάζας εἰς τὸ ἑπακρον τῆς λογικῆς, ὁ πολλάκις μακρηγορῶν ἐπὶ τῶν θείων καθηκόντων τῶν γονέων πρὸς τὰ τέκνα, πῶς ἠδύνατο νὰ παραμελήσῃ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Ἰουδιθ, ἥτις τὸ εἰκοστὸν ἔβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας της ἄγουσα δὲν ἠδύνατο νὰ γράψῃ τὸ ὄνομα της κάλλιον τοῦ σωζομένου

Lee

Τὰ ὅσα δὲ περὶ νόμου ἀναφέρει, τὰ δικανικὰ σοφίσματα καὶ λεπτὰ σκώμματα, ἅτινα ἀφθονοῦσιν εἰς τὰ δράματά του δεικνύουσιν οἰκειότητα πρὸς

τὸ νομικὸν δίκαιον καὶ ἀκριθεῖ γνῶσιν αὐτοῦ καὶ δὲν εἶνε ὑπερβολὴ νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ συγγραφεὺς αὐτῶν ἦτο ἔμπειρος δικηγόρος πλάττων κατηγορητήρια καὶ λεπτομερῶς ἀνελίσσων τὰ τοῦ νόμου ὑπὸ ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν μορφήν. Τὰ δράματά του παρουσιάζουσι προσέτι ἀκριθεῖ γνῶσιν πασῶν τῶν ἐθιμοτυπιῶν παρὰ τῇ αὐτῇ, βροῖθουσι ἐκφράσεων ἀνδρὸς ἀκριβῶς γνωρίζοντος τὸ ὕψος καὶ τὰς ἐπιτετηδευμένας φράσεις καὶ συνηθείας τῆς ἀριστοκρατίας, φέρουσι προφανῶς ἔχνη γνώσεων ἱατρικῆς καὶ μουσικῆς, δεικνύουσιν ἄνδρα γινώσκοντα τὰ πολεμικά, τὰς διατάξεις στρατιωτικῶν ταγμάτων, μέγαν πολιτικὸν κατανοοῦντα τὰ τότε ὑπάρχοντα κόμματα, ἀναλογιζόμενον μὲ σαφηνεῖαν καὶ ἀκριθεῖ ἱστορικὴν χρονολογίαν, λαμβάνοντα μέγα ἐνδιαφέρον εἰς τὰ κοινὰ ζητήματα τῆς ἡμέρας καὶ ἀμετάβλητον εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ πεποιθήσεις τοῦ ἐμμένοντα.

Ἐμαθε τάχα ὁ Γουλιέλμος Σαίξπηρ πάντα ταῦτα ἐν Στράτφορντ, ἐκεῖ ὅπου ἔξ μόνον, ἐκ τῶν δέκα ἐννέα γερουσιαστῶν, ἠδύνατο νὰ γράψῃ τὰ ὀνόματά των, ἢ παρὰ τὴν θύραν τοῦ θεάτρου ὅτε ἐκράτει τοὺς χαλινούς τῶν ἵππων ἀντὶ ὀλίγων λεπτῶν;

Ἐφ' ὅλης τῆς Ἀγγλίας οὐδὲν ὑπάρχει ἔχνος οὐδεμιᾶς γραφῆς τοῦ Σαίξπηρ, πλὴν τῶν τεσσάρων ἀνωτέρω ὑπογραφῶν του, οὔτε τεκμήριόν τι παρουσιάζεται δεικνύον ὅτι ἦτο κάτοχος βιβλιοθήκης. Ἄρα ἴσως μετὰ τὸν θάνατόν του τὰ χειρόγραφα του ἀπωλέσθησαν καὶ ὀλοτελῶς κατεστράφησαν; Ἄλλ' ὅμως δὲν δύνανται εἰς τὴν ἀπώλειαν νὰ συμπεριληφθῶσι καὶ αἱ ἐπιστολαὶ τὰς ὁποίας αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶχε γράψῃ καὶ ἀπὸ θανάτου εἶνε νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι οὗτος οὐδέποτε ἔγραψεν ἐπιστολήν. Τὸ δραστήριον καὶ ἐνεργητικὸν πνεῦμα αὐτοῦ, ἡ ποικιλία τῆς πείρας καὶ μαθήσεως, καὶ αἱ περὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἐν γένει γνώσεις του, ἅπαντα ταῦτα μαρτυροῦσιν ἄνδρα ζῶντα μετὰ εὐπαιδευτῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅμως, οὐχὶ μόνον ιδιόχειρόν του ἔγγραφον οὐδὲν ἀνευρέθη, ἀλλὰ καὶ ὅλαι αἱ σύγχρονοι ἀλληλογραφίαι οὐδὲν περὶ αὐτοῦ ἀναφέρουσιν· οὐδέποτε συναναστράφη μετὰ συγγραφέων, οὐδέποτε παρευρέθη ἐν τῇ Αὐλῇ καὶ οὐδεὶς ποτε ἔλαβεν αὐτὸν ὑπὸ σπουδαίαν ἐποψὴν ὅπως γράψῃ τὴν βιογραφίαν αὐτοῦ ἐτι ζῶντος.

Ὅθεν ἀδύνατον εἶνε νὰ συμβιβάσωμεν τὴν ἀμαθῆ καὶ κακοήθη κατάστασιν, τὰ μόνον χαρακτηρίζοντα τὸν Σαίξπηρ, μὲ τὴν φιλοσοφίαν καὶ μάθησιν τῶν ἔργων του. Ἀπίστευτον δ' εἶνε ὅτι ὁ μέγας ποιητὴς τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τῶν γραμμάτων διῆλθε τὸν καιρὸν τοῦ ἄνευ χρήσεως βιβλίων καὶ ὅτι δὲν ἔκαμε συλλογὴν ἐκλεκτῶν τοιούτων ἢ ὅτι, ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι ἀληθῶς εἶχεν αὐτά, παρέλιπεν ὅτε ἔγραφε τὴν διαθήκην του, νὰ ἀναφέρῃ τούτους τοὺς συντρόφους τοῦ τῆς διανοητικῆς του περιουσίας καὶ μόνον ὅτι ἐνεθυμήθη ἀσημαντὰ τινὰ καὶ καθημερινῆς χρήσεως πράγματα ὡς «wearing apparel» καὶ «a second best bed».

Εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐννοήσῃ τις τὴν τελείαν ἐξάφάνισιν τῶν σημειώσεων, χειρογράφων, ἀλληλο-

γραφίων, βιβλίων και τοῦ ἡμερολογίου του, οὔτε νὰ συμβιβάσῃ τὴν παντελῆ ἀπροσεξίαν καὶ ἀδιαφορίαν περὶ τῆς τύχης τῶν ἰδίων αὐτοῦ χειρογράφων καὶ μάλιστα ἐκείνων τῶν ἀριστουργημάτων εἰς τὰ ὅποια μεθ' ὑπερφηανείας ὁ ἴδιος λέγει:

«Not marble
Nor the gilded monuments of princes
Should outlive this powerful rhyme.

Περὶ τὰ 1586 ἢ 1587 ὁ Σαίξπηρ, ἄγων τότε τὸ εἰκοστὸν πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, μετῴκησεν εἰς Λονδίον καὶ ἅμα τῇ ἐκεῖ ἀφίξει του, ἂν οὐχὶ πρὸ τῆς ἀφίξεώς του, ἀναφαίνονται τὰ πρῶτά του δράματα, ἐξαιρετὰ τὸ ὅρος, ἀποδεικνύοντα μεγίστην πείραν τοῦ κόσμου καὶ πλήρη ἀκριβῶν πληροφοριῶν ἀπὸ τοῦ 1592 μέχρι τοῦ 1598 ἐδημοσιεύθησαν ὅκτὼ ἐκδόσεις τῶν δραμάτων τοῦ Σαίξπηρ, μὴ φέρουσαι τὸ ὄνομά του καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιγραφῆς.

Μετὰ πάροδον δὲ δέκα ἐτῶν ἐπέστρεψεν εἰς Στράτφορντ ἀφανὴς γενόμενος πρὸς τοὺς συγχρόνους του. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὀκτῶ ἐτῶν διαμένων ἐνταῦθα μέχρι τοῦ θανάτου του οὐδὲν ἔγραψεν, ἡ-
χαριστήθη δὲ νὰ μεταβῇ, ἄνευ λόγου, ἀπὸ τῆς παγκοσμίου ἐνεργητικότητος εἰς τὴν ἀφάνειαν τοῦ μικροῦ χωρίου του. Συμφωνοῦσι ταῦτα τῇ φύσει μεγάλου ἀνδρός; Δύναται τις νὰ φαντασθῇ τὸν μέγαν Ναπολέοντα ἐν μέσῳ τῆς ἀκμῆς τῆς δόξης καὶ τῶν θριάμβων του, ἐκουσίως ἐγκαταλείποντα τὸν θρόνον του, τοὺς στρατοὺς του καὶ ἀποσυρόμενον εἰς τὴν γενέθλιον αὐτοῦ γῆν, τὴν Κορσικὴν;

Δυνάμεθα ποτὲ νὰ φαντασθῶμεν τὸν Κολόμβον, τὸν Λουθηρον, τὸν Δάντην, τὸν Γαλιλαῖον, τὸν Ρι-
σχειλί, τὸν Νεύτωνα ἢ τὸν Βάκωνα εἰς τὴν δόξαν τῶν πνευματικῶν τῶν δυνάμεων ἐγκαταλείποντας πᾶσαν τὴν ἐνέργειαν τοῦ κόσμου;

Ἡ παράδοσις ἐλέγχει τὸν βίον τοῦ Σαίξπηρ ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του μέχρι τοῦ θανάτου του, ὅπερ δὴ δὲν ἐμφαίνει τὸν συγγραφέαντα τὰ ἄσματα τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἀδωνίδος.

Ὁ βίος του εἶνε σκοτεινὸς καὶ μυστηριώδης, περὶ τοῦ θανάτου του δὲ τοῦτο μόνον γινώσκομεν, ὅτι ἐτελεύτησε προσβληθεὶς ἐκ πυρετοῦ προελθόντος ἐξ ἀκρασίας.

Ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ (Pall Mall Magazine).

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά

Εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον τῆς «Εἰκονογραφημένης Ἑστίας» θέλομεν δημοσιεύσει ἄρθρον τοῦ ἡμετέρου συνεργάτου κ. Κωστῆ Παλαμᾶ «Ἡ μετάφρασις τῆς Ἑπταίας—Ἀπάντησις πρὸς τὸ Ἄστυ» μὴ δυνθέντες νὰ καταχωρίσωμεν αὐτὸ εἰς τὸ παρόν, ἐλλείψει χώρου. Ἐν τῇ ἀξίαναν γνώστῳ ἀπάντησιν του ὁ κ. Παλαμᾶς δὲν ἀναρεῖ μόνον τὰς παρατηρήσεις τὰς ὁποίας ἔκαμε τὸ Ἄστυ ἐπὶ τῆς μεταφράσεώς του, ἀλλὰ λαμβάνει ἀφορμὴν νὰ θέῃ ὅλα τὰ ζητήματα τῆς ἑλληνικῆς ρυθμικῆς καὶ στιχοποιγίας, περὶ τῶν ὁποίων οὐδεὶς τῶν παρ' ἡμῖν εἰδη-
μόνων ἔχει πραγματευθῇ ἀκόμη εἰδικῶς.

Ὁ ἱατρός Ροῦ

— Ὑπὸ τοῦ Γόλδβικ Σμιθ ἐξεδόθη ἐν Λον-
δίῳ μετάφρασις τῶν καλλίστων δραμάτων τοῦ Αἰσχύλου, τοῦ Σοφοκλέους καὶ τοῦ Εὐριπίδου. Περὶ τῆς μεταφράσεως ταύτης ἡ «Ἀτλαντὶς», ἑλληνικὴ ἑφημερὶς τῆς Νέας Ὑόρκης, δημοσιεύει τὴν ἐπομένην κρίσιν: «Ὁ κ. Smith εἶνε ἀπλοὺς ἐρασιτέχνης, τούτου ἕνεκεν ἡ μετάφρασις του, γενομένη μετὰ τινος ζήλου καὶ ἐλευθερίας ἀγνώστου τοῖς εἰσικοῖς, εἶνε θελκτικὴ ἅμα καὶ ἐπιτυχής. Μετέφρασεν ἐκ τῶν ἀρχαίων δραμάτων, ὅτι τῷ ἥρεσκεν καὶ ὅτι ἐδύνατο. Τὰ χορικά τὰ ἄφησεν ἐντελῶς διότι κατ' αὐτὸν ὁ διθυραμβικὸς χαρακτήρ των, ἡ ὑψιτενὴς γλῶσσα, αἱ ἀσυνάρτητοι μεταφοραὶ των, καὶ ἡ ὀλίγη τι ἐζητημένη ἀσάφεια καὶ στρουφνότης, καθιστῶσιν ἀδύνατον τὴν εἰς τὸ ἀγγλικὸν μεταγλώττισίν των. Ἡ μετάφρασις εἶνε ἑμμετρος, διότι ὄντως ὁ περὶ λόγος οὐδέποτε δύναται ν' ἀποδώσῃ τὴν ποίησιν παρ' ὅλας τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἀκριβολεξίας, ἥς ἡ ἐποχὴ μας ἐπιβάλλει τῷ μεταφραστῇ. Ὡς ἐξ ἰδιοσυγκρασίας ἐπιτυχιστάτη φαίνεται ἡμῖν ἡ μετάφρασις τοῦ κ. Smith κυρίως εἰς τὰς βραχεῖας ἐρωταποκρίσεις καὶ τὰς ἐπιφωνήσεις, ὧν ἡ ἐπιγραμματικὴ βραχυλογία καὶ ἐκφραστικότης εἶνε τὸ κύριον προσόν. Εἰς ταύτας τὸ ἑλληνικὸν κείμενον φαίνεται ἡμῖν οἷον ἀναβιοῦν ὑπὸ τὸ ἀγγλοσαξωνικὸν ἔνδυμα ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, ὅπως ἡ ἐκφρασις τῆς Ἠλέκτρας «τὴν μηδὲν εἰς τὸ μηδέν», ἀποιδιδόμενον dust to dust—κόνις, τὸ ἀντίστοιχον τοῦ βιβλικοῦ γῆ εἰς γῆν—καὶ τούτων ἀληθῶς ἀπαρτηρήτων. Ἐν πολλοῖς ὅμως, ἰδίᾳ δὲ παρὰ τῷ φιλοσοφικῷ Εὐριπίδῃ, καταπίπτει εἰς ἐνστιχον πεζολογίαν. Ἴσως διότι οὗτος στερεῖται τῆς ὑψηλότητος τῶν δύο μεγάλων προδρόμων του».

— Ὁ διδάσκαλος γάλλος θεολόγος καὶ ἱεροκῆρυξ Διδὸν, ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Βίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ» περιηγήθη ἐσχάτως τὴν Ἑλλάδα, ἐπισκεφθεὶς τὴν Ὀλυμπίαν, τὰς Μυκήνας, τοὺς Δελφοὺς καὶ τυχὸν παντοῦ θεομῆτις δεξιώσεως.

Θεατρικά

Ὑπὸ τοῦ θεάσου τῆς κυρίας Παρασκευοπούλου, διὰ πρώτην φορὰν ἐδιδάχθη τὴν π. Κυριακὴν ἐν τῷ θεάτρῳ τῶν «Ποικιλιῶν» τρίπρακτον δράμα πρωτότυπον, βυζαντινῆς υποθέσεως, τιτλοφορούμενον ἡ «Μοναχὴ». Τὸ περιεργότερον τοῦ δράματος τούτου εἶνε ὅτι ἐγράφη ὑπὸ νεαρᾶς κόρης, τῆς Ἀδὸς Εὐγενίας Ζωγράφου.